

Huvudman

HUDDINGE KOMMUN
huddinge@huddinge.se

Beslut

Datum 2025-01-27
Dnr SI 2024:5906
Sida 1 (17)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vårbyskolan i Huddinge kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast den **15 maj 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, *att elevens behov framgår av åtgärdsprogram, beslut om särskild undervisningsgrupp, studiehandledning på modersmålet, anmälan om kränkande behandling och utredning vid ordningsstörande beteende*. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Huddinge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Huddinge kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

1. Se till att de elever som av skolans personal har bedömts vara i behov av extra anpassningar ges dessa anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn ska dokumentera vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, vilka deras behov av extra anpassningar är samt vilka anpassningar de har fått. Dokumentationen ska senast ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 maj 2025 (3 kap. 5 § skollagen).

Elevens behov framgår av åtgärdsprogram

1. Rektorn ska se till att skolans åtgärdsprogram följs upp i de fall elevhälsan bedömer att eleverna har behov av särskilt stöd i fler ämnen och/eller i större omfattning. Rektorn ska vidare se till att det görs nya eller kompletterande utredningar om behov av särskilt

stöd för dessa elever. Det ska därefter fattas beslut om åtgärdsprogram för var och en av dessa elever i enlighet med den bedömning av respektive elevs stödbehov som framkommit i utredningen. För var och en av dessa elever ska skolan göra en bedömning av hur undervisningen kan anpassas för att möta elevens behov av särskilt stöd vilket inkluderar en bedömning av i vilka ämnen och i vilken omfattning som eleven har behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en sammanställning över dessa elevers behov och vilket särskilt stöd eleverna har fått (3 kap 7, 8 och 10 §§ skollagen).

Beslut om särskild undervisningsgrupp

1. Se till att beslut om särskild undervisningsgrupp fattas av rektorn och föregås av en utredning om elevens behov av särskilt stöd (3 kap. 7, 9 och 11 § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ska ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses (5 kap. 4 § skolförordningen).

Anmälan om kränkande behandling

1. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 3 februari - 5 maj 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).
2. Se till att utreda och vidta de skäligen åtgärder som krävs för att förhindra framtida kränkande behandling. Huvudmannen ska dokumentera utredning och vidtagna åtgärder. Denna dokumentation ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Utredning av ordningsstörande beteende

1. Se till att rektor startar en utredning för elev som uppvisar ordningsstörande beteende eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Rektor ska även tillse att en utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen inleds om förutsättningarna härför föreligger. Vidare ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Det ska dokumenteras hur många sådana utredningar som genomförts under perioden den 3 februari - 5 maj 2025 och dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 9–10 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram, anmälan till socialnämnden, modersmålsundervisning och skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:5906) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Vårbyskolan i Huddinge kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vårbyskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, ordningsstörande beteende, arbetet mot kränkande behandling, rutiner för mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikations och anmälan till socialnämnden.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 8 oktober 2024 och 25 oktober 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att flera lärare upplever att behoven hos eleverna är stora och att de inte har möjlighet att ge individuellt utformade extra anpassningar till alla elever som är i behov av det. Detta beror enligt lärarna på att lärarna till stor del arbetar ensamma i klassrummen och att vissa klasser dessutom är stora som gör att lärarna inte hinner ge alla elever individuellt utformade extra anpassningar. En lärare från mellanstadiet uppger exempelvis att hen bara ibland hinner ge individuella extra anpassningar när alla andra elever arbetar självständigt. Lärarna uppger att eleverna har tillgång till extra anpassningar i form av hjälpmedel såsom skärmar, datorer och timetimer, men att lärarna är ensamma i klassrummen och därmed inte hinner med att ge "en till en undervisning".

Lärare från mellanstadiet och högstadiet tar i intervjuer i oktober 2024 upp elever som lärarna bedömer inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas hösten 2024. Enligt lärarna får dessa elever inte individuella extra anpassningar i tillräcklig utsträckning. Det gäller 15 namngivna elever på mellanstadiet och 31 namngivna elever på högstadiet.

Av intervju med elevhälsan framgår att det är många elever som behöver extra anpassningar och att mer än hälften av eleverna har det. Elevhälsan är medvetna om att lärarna har svårt att få till de extra anpassningarna i form av "en till en undervisning" men eleverna som behöver extra anpassningar i form av hjälpmedel, uppläsningstjänst och förlängd provtid i högre grad får det. Vidare uppger elevhälsan att det finns brister i rutinerna och att lärarna därför har svårt att hålla i huvudet vilka extra anpassningar eleverna har när det är så många elever som har det. Av intervju med rektorn framgår att rektorn anser att eleverna får extra anpassningar men att rektorn är osäker på om alla elever får de extra anpassningar som de har

behov av. Rektorn uppger att skolan behöver stödja personalen om hur man ska undervisa och att ytterligare en specialpedagog kommer att anställas utifrån detta.

Rättslig reglering

Om en förskollärare eller lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende extra anpassningar. Utredningen visar att flera lärare förvisso ger eleverna extra anpassningar i form av hjälpmedel, men att de stora behoven av extra anpassningar leder till att lärarna inte kan ge alla elever som är i behov av individuella extra anpassning det.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elevers behov framgår av åtgärdsprogram

I intervju med lärarna uppger en lärare att beslut om åtgärdsprogram fattas utefter de resurser som finns på skolan samt att åtgärdsprogram skjuts upp om skolan inte kan leva upp till det som eleven behöver. På frågan om det stöd som beslutas i åtgärdsprogram är tillräckligt för elevernas stödbehov svarar en lärare att de elever som har stöd av specialpedagog behöver fler pass med specialpedagogen. En annan lärare svarar att flera elever skulle behöva mer stöd i svenska.

Av intervju med elevhälsan framgår att särskilt stöd bara ges i matematik och/eller svenska i form av att eleverna får sitta i en liten grupp en timma i veckan med speciallärare. Undantaget från detta är årskurs 5 där en speciallärare även ger särskilt stöd i engelska.

Som framgår ovan har lärarna vid intervjuer tagit upp ett flertal elever som inte bedöms uppfylla de betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås med befintliga extra anpassningar. Representerar för elevhälsan uppger vid intervju att sex av eleverna från mellanstadiet och åtminstone 22 av eleverna från högstadiet har åtgärdsprogram. Av dessa elever uppger dock elevhälsans representerar att sex namngivna elever på mellanstadiet och åtminstone 13 namngivna elever från högstadiet behöver särskilt stöd i ytterligare ämnen: i ett, flera

eller alla teoretiska ämnen. De nämner även två ytterligare elever på högstadiet som kan vara i behov av särskilt stöd i fler ämnen än de får sådant stöd i.

En representant för elevhälsan uppger att elevhälsan kan besluta vilka elever som behöver stöd i engelska, matematik och svenska men att alla elever som har behov i andra ämnen "fastnar". Representanten uppger vidare att det är svåra avgöranden i form av prioritering som måste göras, det finns elever med enorma behov som kanske inte kommer nå målen oberoende hur mycket särskilt stöd de får, det finns elever som med mindre insatser kan nå målen, och det är svårt att veta vilka elever som ska få resurser.

Skolinspektionen har frågat rektorn om det stämmer att åtgärdsprogram inte skrivs för annat än särskilt stöd med speciallärare i liten grupp i matematik och svenska eller undantagsvis i engelska. Rektorn svarar att det mest förekommer särskilt stöd i kärnämnen samt att vissa elever har beslut om särskild undervisningsgrupp. Rektorn uppger att hen inte haft kännedom om att eleverna behov om särskilt stöd har varit så pass stort. Rektorn uppger vidare att hon vet att specialpedagogerna vill att det ska vara mer specialpedagogiskt stöd och särskilt stöd i fler ämnen men att elevhälsan inte påtalat specifika ämnen som eleverna behöver särskilt stöd i. Rektorn har vid intervju ombetts att kommentera stödet för några av de elever som elevhälsan har uppgett att de behöver särskilt stöd i fler ämnen. Rektorn har bland annat svarat att skolan behöver se över hur man fördelar resurserna, att skolan ska rekrytera en ytterligare specialpedagog samt att en lärare kommer att ge särskilt stöd i samhällsorienterande ämnen.

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av betygskatalogerna gällande nuvarande årskurs 7, 8 och 9 för höstterminen 2023 samt vårterminen 2024. I betygskatalogerna för höstterminen 2023 framgår att av 132 elever har 89 elever har betyget F i minst ett ämne, varav 22 elever har betyget F i minst fem ämnen och 12 elever har betyget F i minst tio ämnen. Av betygskatalogerna från vårterminen 2024 framgår att av 143 elev har 95 elever betyget F i minst ett ämne, varav 28 elever har betyget F i minst fem ämnen och 22 elever har betyget F i minst tio ämnen. Av informationsinhämtningen från huvudmannen framgår det att det finns 72 åtgärdsprogram på skolan.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Av interjuver med elever, lärarna och elevhälsan framgår det att en elev flera gånger i veckan blir placerad i en annan klass i en årskurs över den som eleven tillhör. Elevhälsan har uppgett att detta delvis är för att skydda eleven från att bli utsatt för kränkningar av en annan elev. Rektorn har uppgett att detta är framtaget mellan årskurserna för att skapa bra lärandemiljö för eleven själv och hens klasskamrater. Eleven är i den övre

årskursen på onsdagar då klassen har SO 8.30 – 9.30 och då klassen har svenska 12.20 – 13.25. På torsdagar då klassen har SO 9.55 – 11.20. På fredagar då klassen har engelska 8.00 – 8.45 samt då klassen har svenska 12.00 – 12.30. Rektorn uppger att hen fått ett mejl om detta den 21 oktober 2024. Rektorn uppger att det inte finns något beslut om omplacering av eleven.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap 8 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan, ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap 10 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap 11 § skollagen).

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 förordningen [SKOLFS

2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet kap. 2.8 Rektorns ansvar).

Det finns ingen definition av begreppet "behov av särskilt stöd" i lagen. Det är heller inte möjligt att i lagtext närmare definiera vilka förutsättningar som ska finnas för att stöd ska ges i skolarbetet. Bestämmelserna måste därför bli allmänt hållna och knytas till ett ansvar för skolan att utreda elevens stödbehov. (Prop. 2009/10:165 S 285f.) Arbetet med åtgärdsprogrammet ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svårigheter och en analys av vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. Programmet ska omfatta elevens hela skolsituation. Åtgärderna ska vara av både kortsiktig och långsiktig karaktär. De ska relatera till målen i läroplanerna och uppställda kunskapskrav och vara möjliga att följa upp och utvärdera (Prop. 2009/10:165 s 290).

De beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag (Prop. 2013/14:160 s 25).

Skolinspektionens bedömning

Elevens behov framgår av åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i arbetet med att besluta åtgärder inom särskilt stöd och att vissa åtgärdsprogram som beslutats sannolikt inte har föregåtts av en individuell bedömning av elevens fullständiga stödbehov för var och en av eleverna som besluten omfattar.

Skolan har både ett ansvar för att eleverna når de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och för att elever som behöver särskilt stöd får det. När det gäller elevers behov av särskilt stöd finns tydliga bestämmelser när det gäller lärares anmälningsskyldighet och rektors skyldighet att se till att en elevs behov av särskilt stöd utreds. Däremot innehåller skolförfattningarna inte någon definition av vad behov av särskilt stöd innebär eller av vilka förutsättningar som i det enskilda fallet ska föreligga för att en elev ska ges särskilt stöd i sitt skolarbete. Detta har sin grund i att det är elevens behov som styr vilket särskilt stöd en elev ska få. Rektorn har därför en skyldighet att se till att skolan utreder vilka behov av särskilt stöd eleven har och att utifrån detta besluta om vilka åtgärder som ska sättas in. Ett beslut om att en elev ska få särskilt stöd kräver noggranna överväganden både när det gäller i vilken omfattning en elev ska få särskilt stöd och på vilket sätt eleven bäst kan få detta. Särskilt stöd kan ges i stället för eller som ett

tillägg till den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i och ska både avseende insatsens form och omfattning vara inriktat på att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Sammantaget innebär detta att det är den enskilda elevens behov av särskilt stöd som ska vara vägledande för vilka insatser i form av särskilt stöd som skolan beslutar om för en elev. De åtgärder som vidtas ska vara tillräckliga för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det ställer höga krav på väl grundade och motiverade beslut samt på att de insatser skolan beslutar om kontinuerligt följs upp och utvärderas.

Skolinspektionen ifrågasätter inte att Vårby skolans elever har behov av särskilt stöd i de ämnen som framgår av deras åtgärdsprogram. Men Skolinspektionen kan konstatera att det i utredningen har framkommit omständigheter som gör att det inte är sannolikt att det gjorts noggranna, individuella bedömningar av varje elevs behov till grund för de åtgärdsprogram som beslutats för var och en av eleverna. Av intervju med elevhälsan framgår att det finns åtminstone 19 elever som behöver särskilt stöd i fler ämnen än de får särskilt stöd i. Av uppgifter från elevhälsan framkommer vidare att åtgärdsprogram endast beslutas för stödåtgärder i ämnena svenska, matematik och engelska. Rektorn uppger att särskilt stöd främst förekommer i kärnämnen. Skolinspektionens dokumentstudier visar dock att det finns elever som även har betyget F i andra ämnen än kärnämnen. Av skolans betygs kataloger för läsåret 2023/2024 framgår att ett flertal elever har betyget F i minst ett ämne, att fler än tjugo elever haft betyget F i minst fem ämnen och att fler än tio elever haft betyget F i minst tio ämnen. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att det inte är sannolikt att alla skolans beslut om åtgärdsprogram har föregåtts av en individuell bedömning för var och en av eleverna med fokus på hur eleven ska ges möjlighet att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram, eftersom elevers behov inte alltid framgår av åtgärdsprogram. Rektorn behöver därför se till att befintliga åtgärdsprogram följs upp och att det genomförs nya eller kompletterande utredningar om elevernas behov av särskilt stöd och att det därefter fattas nya beslut om åtgärdsprogram för var och en av eleverna i de fall där elever bedöms ha behov av särskilt stöd i större omfattning eller i fler ämnen än de har nu.

Omplacering utan beslut

Skolinspektionen konstaterar att en elev har blivit placerad i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt hör till och att detta har gjorts utan att något beslut om det särskilda stödet har tagits, vilket är en brist. Ett beslut om att ändra en elevs undervisningsgrupp utifrån elevens stödbehov är ett beslut om särskild undervisningsgrupp och ska därför fattas av skolans rektor. Ett sådant beslut behöver föregås av en utredning om en elevs behov av särskilt stöd. I detta fall har inget sådant beslut fattats.

Utredning vid ordningsstörande beteende och åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen***Utredning vid upprepat ordningsstörande beteende*

Av intervju med lärare framgår att det finns elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen och att lärarna tillsammans diskuterar hur de ska komma tillrätta med elevernas beteenden och informerar rektorn om beteendet. Lärare nämner vid intervjuer åtminstone 13 elever som upprepat stör ordningen. Rektorn bekräftar vid intervju att åtminstone fem av dessa elever har ett ordningsstörande beteende. Av inkomna uppgifter från huvudmannen inför tillsynen och av intervju med rektorn framgår emellertid att det inte har genomförts någon utredning avseende upprepat ordningsstörande beteende under det senaste året, innan Skolinspektionens besök. En representant för elevhälsan uppger under intervju att utredningar inte startas om en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen.

Anmälan av kränkande behandling

Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att förekomst av kränkande behandling inte alltid anmäls. En lärare från högstadiet uppger att anmälan alltid görs om det gäller fysiska kränkningar, men att en avvägning görs om det är verbala kränkningar. Elevhälsan uppger att det förekommer kränkningar flera gånger varje dag och att alla inte anmäls. Skolans vikarier har inte heller tillgång till datasystemet för att rapportera kränkande behandling. Rektorn uppger att i de fall det saknas anmälan kan det bero på vikarier. Elevhälsan uppger att det är vanligt förekommande att anmälan om kränkande behandling inte har gjorts och att elevhälsan får påminna eller göra anmälan när eleven eller lärarna informerar elevhälsan om händelsen. Lärare från mellanstadiet beskriver att det som framförallt inte fungerar är uppföljningen av en kränkingsanmälan, att det inte blir några konsekvenser för elever som kränker. De berättar som exempel att vissa

elever, trots att de fått många anmälningar gentemot sig, fortsätter med kränkningarna. Förra året hade de en elev som i vart fall hade tolv incidentrapporter. Inget hände för att komma tillrätta med problemet utan eleven fick fortsätta kränka, tills eleven lämnade mellanstadiet. För att förhindra kränkande behandling i framtiden uppger lärarna att skolan har en "konsekvenstrappa" och i vissa fall har eleverna nått högsta steget på konsekvenstrappan utan att den fått önskad effekt och att då står lärarna rådlösa. Rektorn uppger att skolan har en konsekvenstrappa och skollagens disciplinära åtgärder som åtgärder och utöver det används åtgärder såsom gruppstärkande övningar, samtalsstöd, klassobservationer. Skolinspektionen har vid intervjuer med lärare och elevhälsa fått exempel på elever som kränker och elever som blivit kränkta. Rektorn har uppgett angående flera av dessa elevexempel att kränkningarna inte har upphört trots skolans åtgärder.

Rättslig reglering

Utredning av ordningsstörande beteende

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Anmälan av kränkande behandling

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Utredning vid upprepat ordningsstörande beteende

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med utredning när elever upprepat stört ordningen. I de flesta fall utreds inte upprepat ordningsstörande beteende. Att saken utreds är viktigt för att skapa en förståelse för vad som lett fram till beteendet och för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevens behov och som leder till att det ordningsstörande beteendet upphör.

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister när det gäller personalens anmälningsskyldighet vid kännedom om att elever upplever sig utsatta för kränkande behandling. Tillsynen visar att alla upplevda kränkningar inte anmäls trots att det enligt elevhälsan förekommer dagligen på skolan. Att upplevda kränkningar inte anmäls till rektorn medför också att händelserna inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister när det gäller att vidta åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Tillsynen visar att kränkningarna fortsätter upprepat trots att skolan i flera elevexempel vidtagit åtgärder i form av tillsägning, möten med utsättande elev och dess vårdnadshavare och samtalsstöd med kuratorn. Skolinspektionen gör därför bedömningen att huvudmannen inte har vidtagit åtgärder som skäligen kan krävas i flera fall för att förhindra kränkande behandling.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och speciallärare och rektorn uppger att det finns flera elever som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Lärare och speciallärare uppger att en elev i årskurs 8 skulle behöva studiehandledning på modersmålet i ukrainska, men inte ges det alls vid tiden för Skolinspektionens besök. Rektorn uppger att eleven har haft handledning på modersmålet men enligt huvudmannens rutin får elever endast ett år studiehandledning på modersmålet och att eleverna därefter avslutas oberoende om eleverna har behov av mer sådant stöd. Rektorn anger vidare att det finns möjlighet att köpa mer studiehandledning på modersmålet för eleverna men att skolan inte har köpt det. Rektorn har fört elevernas behov av mer studietid på modersmålet till Huddinge kommun. Rektorn anger vidare att orsaken till att en elev som går i årskurs 9 inte får

studiehandledning på modersmålet i språket amhariska är att den externa aktören som Huddinge kommun köper in tjänsten i från inte har lyckats rekrytera studiehandledare på det aktuella språket, men att rektorn nu har fått namn på läraren som ska ha studiehandledningen och att studiehandledningen på modersmålet inom kort kommer att starta för eleven.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

En elev ska enligt 5 kap. 4 § skolförordningen få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats. Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Bestämmelsen om studiehandledning på modersmålet gäller inte särskilt för nyanlända (Prop. 2017/18:194, s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det. Utredningen visar att en elev som bedömts vara i behov av studiehandledning på språket ukrainska inte får studiehandledning på modersmålet. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Huddinge kommuns verksamhet vid Vårbyskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar, att elevens behov framgår av åtgärdsprogram, beslut om särskild undervisningsgrupp, studiehandledning på modersmålet, anmälan om kränkande behandling, och utredning vid ordningsstörande beteende. Det finns därför skäl att

förelägga Huddinge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärarna framgår inte annat än att anmälan sker till elevhälsan om en lärare befärar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Lärarna och elevhälsan har möte var sjätte vecka och då lyfter lärarna de elever de har oro för i sina årskurser.

I intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer inte annat än att en utredning startas efter att anmälan inkommit om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår inte annat än att beslut om att upprätta eller att inte upprätta åtgärdsprogram fattas då en utredning om en elevs behov av särskilt stöd avslutas. Skolinspektionen avslutar därför tillsynen i denna del.

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

På frågor om en utredning om elevs behov av särskilt stöd avslutas med ett beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram svarar en lärare att hen tror att sådana beslut fattas. Rektorn uppger i intervju att utredningar om särskilt stöd alltid avslutas genom ett beslut om att upprätta eller att inte upprätta åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det inte framkommit annat än att en utredning om elevs behov av särskilt stöd avslutas med ett beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram.

Anmälan till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

En representant för elevhälsan uppger att personalen måste gå via rektorn för att anmäla oro för ett barn till socialnämnden. Rektor uppger att skolan anmäler till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa. Rektorn uppger vidare att rektorn vill att en anmälan går via skolledningen då det är till rektorn som socialnämnden i ett senare skede ställer frågor. Om skolledningen och personalen inte är överens om att en anmälan ska ske, görs en anmälan efter att en diskussion har förts. Enligt informationsinhämtningen från huvudmannen har att det har gjorts 47 anmälningar till socialnämnden under läsåret 2023/24.

Rättslig reglering

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) (29 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter har det inte framkommit något konkret fall där en anmälan till socialnämnden har hindrats av skolans rutiner. Skolinspektionen förutsätter att rektorn säkerställer att all personal har kännedom om sin skyldighet att anmäla till socialnämnden vid oro för ett barn. Av en samlad bedömning framkommer inte att Huddinge kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller anmälan till socialnämnden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Modersmålsundervisning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av informationsinhämtningen från huvudmannen framgår det att modersmålsundervisningen är förlagd på en kommunal nivå och att på skolan har 132 elever modersmålsundervisning i 20 olika språk. Av intervju med lärarna har det inte framgått annat än att alla elever erbjuds modersmålsundervisning.

Rättslig reglering

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om det är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och om eleven har grundläggande kunskaper i språket. (10 kap. 7 § skollagen) En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om det finns minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket som önskar sådan undervisning, och om det finns en lämplig lärare, 5 kap. 10 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervju med lärare och rektorn framgår att det finns skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner som rektorn fattat beslut om. Skolinspektionen har tagit del av skolan skriftliga rutiner.

Rättslig reglering

Skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner För varje skolenhet ska det finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Huddinge kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller ange området som bedömts. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist. Utredaren Matilda Kaijser har varit föredragande i ärendet.